

Jaarverslag 2022 Stichting Gastdocenten

WO II Zuidoost-Azië

Doelstelling Stichting

De doelstelling van de Stichting gastdocenten WO II Zuidoost Azië is het geven van voorlichting met name aan jongeren over de gebeurtenissen in de Tweede Wereldoorlog en de gevolgen daarvan in voormalig Nederlands-Indië en Indonesië. Uitgangspunt hierbij is de persoonlijke of voorouder beleving, beleving en ervaringen met als belangrijkste vraagstelling: "Hoe is het om te leven in oorlogstijd en in een daaropvolgende revolutieperiode". Grote groepen bewoners uit voormalig Nederlands-Indië hebben te maken gekregen met allerlei vormen van onderdrukking, vrijheidsberoving, discriminatie en geweld. Daarvan waren er 300.000 niet meer welkom of niet meer veilig in het nieuwe Indonesië en zijn daarom naar Nederland gevlucht. Ze werden repatrianten genoemd.

In de huidige samenleving komen vergelijkbare verschijnselen op grote schaal voor. Het zichtbaar maken van deze vormen van geweld en racisme en de gevolgen daarvan heeft een preventieve werking. Door het geven van informatie over de gebeurtenissen in de periode 1941 en daarna in het voormalig Nederlands-Indië en Indonesië kan een gesprek op gang gebracht worden. Wij willen graag onze bijdrage leveren aan de discussie over tolerantie, individuele verantwoordelijkheid, racisme, discriminatie en geweld. Fundamentele waarden zoals vrijheid, gelijkwaardigheid en wederzijds respect kunnen alleen intact blijven wanneer deze worden beschermd en geen vanzelfsprekendheid zijn.

Van het bestuur

2022 was een succesvol jaar voor de Stichting Gastdocenten WO II Zuidoost-Azië. Het fysieke onderwijs in de klas kwam na de coronavirus-periode in begin 2022 weer op gang en daarmee konden ook de gastdocenten hun gastlessen weer oppakken. Dit is duidelijk zichtbaar in het aantal leerlingen die we met onze gastlessen hebben bereikt. Dat aantal kwam uit boven het niveau van vóór 2020!

In januari 2022 heeft de Stichting subsidie aangevraagd in het kader van Collectieve erkenning (CEWIN). In de 1^e instantie werden we uitgeloot. Echter door afgekeurde projecten kwam er eind 2022 alsnog budget vrij en kon onze Stichting voor het restbedrag alsnog een projectsubsidie toegekend krijgen. Dit betekent dat we tot maart 2025 aan alle leerlingen in een gastles het lesboekje "De Vergeten oorlog" van Vereniging HONI gratis kunnen uitdelen. Daarnaast kunnen we in de projectperiode nascholingsbijeenkomsten voor onze actieve gastdocenten organiseren. Deze bijeenkomsten zijn bedoeld voor kennisuitwisseling en updates over de meest recente onderzoeken en vernieuwde inzichten. Daarnaast is de laatste tijd veel online [lesmateriaal](#) beschikbaar gekomen die als ondersteuning vóór, tijdens of na de gastles ondersteuning kunnen geven.

We hebben in 2022 nieuwe flyers gemaakt en via gastdocenten onder scholen, bibliotheken en musea verspreid om onze stichting onder de aandacht te brengen.

Op 11 juni 2022 is weer een succesvolle Landelijke Dag door onze Stichting georganiseerd waarbij actieve-, oud- en aspirant-gastdocenten, alsmede enkele nodigden van samenwerkende organisaties, bij elkaar kwamen. Dr. Eveline Buchheim hield een interessante lezing over onderzoek Onafhankelijkheid, Dekolonisatie, Geweld en Oorlog in Indonesië 1945-1950. Gijs Wanders, maker van onze [filmportretten](#) 2020/2021, vertelde over zijn ervaringen als filmproducent. Daarnaast kwamen een aantal gastdocenten zelf aan het woord.

De website is in 2022 flink aangevuld met [verhalen](#), [video-interviews](#) en [links](#) die belangrijk zijn voor het onderwijs over de oorlogen in Nederlands-Indië en Indonesië. Dit materiaal is te gebruiken voor zowel leerlingen, studenten, docenten en natuurlijk onze gastdocenten zelf. Op YouTube zijn we een eigen [videokanaal](#) gestart met impressies van gastlessen, filmprojecten en interviews.

In 2022 heeft de Stichting afscheid genomen van Thea Meulders die de functie van Penningmeester bekleedde. Zij is opgevolgd door Rob Hagenbeek. Ook konden we eind 2022 Elly Hoed de la Combé als nieuwe coördinator gastlessen begroetten.

Opleidingen.

In 2022 heeft de Stichting een recordaantal van 12 nieuwe gastdocenten kunnen opleiden. Elke opleidingsronde bestond uit 4 bijeenkomsten waarbij 2 opleiders 6 gastdocenten hebben begeleid. De nieuwe aanmeldingen voor aspirant gastdocenten konden, ondanks de hoge inzet van onze opleiders Jan Verstraaten en André Schram, niet allemaal in de opleiding meegenomen worden. Eind 2022 stonden er nog altijd 12 aspirant gastdocenten op de wachtlijst.

Overzicht gastlessen en -lezingen

Het aantal leerlingen en volwassenen waarvoor gastlessen en gastlezingen zijn gegeven is in 2022 flink gegroeid ten opzichte van 2021. Dat is uiteraard deels te verklaren door corona maatregelen die in geheel 2021 nog golden. Echter we zitten in 2022 hoger dan de jaren vóór 2020. En dat zien we als een positieve ontwikkeling. Veel scholen weten ons via onze website of die van tweedewereldoorlog.nl te vinden. Maar ook de persoonlijke contacten van onze gastdocenten zelf doen hun werk. Hieronder een overzicht van onze gastlessen.

Deelnemers gastlessen en lezingen:	2021	2022
Leerlingen basisscholen	581	1656
Leerlingen voortgezet onderwijs	359	1404
Studenten hoger onderwijs	74	20
Volwassenen (lezingen etc.)	730	1247
<hr/>		
Totaal:	1744	4327

Rond 15 augustus worden in meerdere steden herdenkingen georganiseerd waarvoor enkele van onze gastdocenten als spreker zijn uitgenodigd. We hebben hier geen cijfers van.

Het bestuur is de gastdocenten, onze vrijwilligers, dankbaar voor al hun inzet.

Van de penningmeester

Financieel is het 2022 voor de gastdocenten goed verlopen. De inkomsten en uitgaven hielden elkaar grotendeels in balans. Er lijkt een overschot van ruim 4000 euro doordat we pas eind december een toekenning kregen van de eerdergenoemde CEWIN-projectsubsidie. De subsidieperiode startte in maart 2022. De late toekenning werd veroorzaakt omdat we in maart waren uitgeloot. Instanties die waren ingeloot maar toch afvielen maakten dat onze subsidieaanvraag later in het jaar werd aangenomen. Onze aanvraag werd onderzocht en beoordeeld en positief gehonoreerd. Die inkomsten van december konden we in 2022 niet meer aan project besteden en is als reservering voor 2023 opgevoerd. Het werkelijke positieve saldo lag derhalve rond de 250 euro over het boekjaar 2022.

De belangrijkste inkomstenbron was de subsidie van VWS en de eerdergenoemde CEWIN-projectsubsidie. Wij blijven voor onze activiteiten sterk afhankelijk van deze subsidies. Zolang wij onze gastlessen en lezingen gratis blijven aanbieden.

De belangrijkste uitgaven waren onze jaarlijkse landelijke dag, opleidingen, reiskosten en kantoorkosten. Daarnaast hebben we uit ons reserve ook al enkele honderden lesboekjes van Vereniging HONI "De Vergeten Oorlog" ter beschikking kunnen stellen.

Door over te stappen op digitalisering van vergaderingen, jaarverslagen en nieuwsbrieven zijn de kosten hiervoor vrijwel nihil geworden.

Voor de exacte financiële cijfers verwijzen we naar de bijlage, ook te vinden op onze website.

Enkele reacties op onze gastlessen:

2 scholieren uit Noord-Holland kregen een 10 voor hun scriptie over de oorlog in Nederlands-Indië/Indonesië, die was gebaseerd op een interview met Jan Willen Hoegen, één van onze oud-gastdocenten en ex-voorzitter.

Vraag van een docent die op een ander school is gaan werken: *“zou meneer Kruyt naar Hattem willen afreizen om deze hele fijne leerbare groep kinderen willen onderwijzen zoals u dat in Meppel deed”*

Reactie in de evaluatie van een docent op een gastles van Martje Saveur: *“Heel aangrijpend!”*

Vooruitzichten voor 2023

In 2023 gaat de stichting enthousiast aan de slag met vernieuwingen. Zo willen we meer scholen bereiken door een actievere digitale (email) campagne. Ook willen we meer contact zoeken met onderwijsorganisaties, met name op het gebied van geschiedenisonderwijs.

In 2023 beraden we ons over een nieuwe opzet van de opleidingen die meer persoonlijk en op maat gesneden wordt en daarmee sneller doorlopen kan worden. Daarmee hopen de wachtlijsten van aspirant gastdocenten weg te kunnen werken. Dit is ook nodig om de afnemende pool van 1^e generatie gastdocenten te kunnen vervangen door de 2^e en volgende generaties. Ook bieden we nu de mogelijkheid dat gastdocenten over iemand anders het persoonlijke verhaal vertellen.

Met de publicaties rond de uitkomsten van het onderzoek commissie Bussemaker hopen we als stichting een zetje in de rug te krijgen. De uitkomsten pleiten immers voor een meer prominente plek in het onderwijs curriculum van de geschiedenis Nederlands-Indië/Indonesië. Dit kunnen we gebruiken in onze (email) campagne.

Door de aan ons eind 2022 toegekende CEWIN subsidie, met een looptijd tot maart 2025, kunnen we elke leerling in een gastles ons lesboekje “De Vergeten oorlog” van Vereniging HONI aanbieden zonder kosten voor de school.

Daarnaast kunnen we met deze subsidie nascholingsdagen voor onze actieve gastdocenten organiseren. De recente onderzoeken en vernieuwde inzichten in de geschiedenis van Nederlands-Indië en Indonesië worden hierin ook meegenomen.

Tenslotte gaan we als stichting nog een achterstand inhalen in het kader van de WBTR. Zo moeten onze statuten nog vernieuwd worden en op onze website zijn enkele aanpassingen nodig.